

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)

Työpaja 10
1.9.2026

Tarja Heikkinen
Opetushallitus

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus

- Palaute valmistelluista koulutuksen osista ollut erittäin hyvää.
- Suuret kiitokset kaikille valmistelijoille! 🌸 🙌
- Ohjeena oli palata takaisin Valmentava II koulutukseen 2010.
- Tämän hetken luonnokset toimitettu koulutuksen järjestäjille ja tulevat OPH:n www-sivuille
- Palautteet pyydetään osoitteeseen: ammatillinenkoulutus@oph.fi
- Joitakin huomioita koulutuksen perusteluonnokseen 1.9.2026.

Koulutuksen kohderyhmä

- Kysymys: onko koulutuksen kohderyhmä pakko mainita?
- OPH:n juristien mukaan tällaisissa määräyksissä koulutuksen kohderyhmä tulee mainita.
- Vrt. esim. lausuntokierroksella oleva Lukutaitokoulutus
- Kohderyhmää kuvaava lause on Opetushallituksen www-sivulta:
 - Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus on tarkoitettu erityistä tukea tarvitsevalle opiskelijalle, jolla ei sairauden tai vamman vuoksi ole mahdollisuutta siirtyä tutkintotavoitteiseen koulutukseen ([Opetushallitus 2026](#))

Koulutuksen arvoperusta

- Arvoperustan ydin pyritty säilyttämään ennallaan vuoden 2018 perusteisiin verrattuna.
- Arvoperusta on tuotu tähän päivään ja täsmennetty korostamaan opiskelijan osallisuutta, toimijuutta, moninaisuuden kunnioittamista, saavutettavuutta sekä kestäväää tulevaisuutta.

Koulutuksen muodostuminen

- Ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus muodostuu valinnaisista koulutuksen osista ([VnA 673/2017, § 5](#)).

Suoritus aika

- Suoritus aika on **vähintään yksi vuosi**. Suoritus aika määräytyy opiskelijan yksilöllisten tavoitteiden ja valmiuksien perusteella. Päätös suoritus ajasta tehdään opintojen alussa, mutta päätöstä voidaan muuttaa koulutuksen aikana. Koulutuksen suoritus aika voi kuitenkin olla pitempi, **enintään kolme vuotta**. ([ePeruste 2018](#), sama teksti tuotu luonnokseen 2026.)

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjä vastaa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä ([531/2017, 44 §](#)).
- Ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen suunnitellaan yksilöllisesti koulutuksen osittain ([531/2017, 48 §](#))
- Jatkosuunnitelmaa kuvaava **keltaisella maalattu** teksti selvitettävä, mitä merkittäisiin ym.
 - Jatkosuunnitelma ops 2010 annettu todistuksen liitteenä.

Lisättävä:

- [52 § Osaamisen osoittaminen](#): Valmentavan koulutuksen osien suorittamiseksi vaadittava osaaminen osoitetaan muulla tavoin kuin näytössä.
- HE: valmentavan koulutuksen osien suorittamiseksi vaadittava osaaminen osoitettaisiin muualla tavoin kuin näytössä, esimerkiksi kirjallisissa tai suullisissa kokeissa.

Erityisopetus, ohjaus ja vaativa erityinen tuki

- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus järjestetään vaativana erityisenä tukena [\(531/2017, 65 §\)](#).
- Opiskelijalle annettavasta vaativasta erityisestä tuesta päättää koulutuksen järjestäjä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti [\(531/2017, 67 §\)](#). Ennen päätöksen tekemistä opiskelijaa ja hänen huoltajaansa tai laillista edustajaansa tulee kuulla.

Opiskeluhoolto (jos halutaan lyhentää tekstiä, tarvitaanko tätä?)

- Koulutuksen perusteiden luonnokseen tuotu keskeisiä opiskeluhooltoja koskevia säädöksiä.

Suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta

- Luvun teksti on hyvää.
- Koulutuksen järjestäjä **päättää** työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen toteuttamisesta koulutuksen perusteiden mukaisesti.
- Koulutuksen järjestäjä **voi laatia** suunnitelman koulutuksen toteuttamisesta. Suunnitelmassa **voidaan kuvata** koulutuksen järjestämisen keskeisiä periaatteita, oppimisympäristöjä ja pedagogisia ratkaisuja sekä opiskelijoiden ohjauksen, tuen ja osallisuuden toteuttamista.
- Lisäksi suunnitelmassa **voidaan kuvata** opiskelijoiden valmiuksien vahvistamisen, oppimisen ja osaamisen arvioinnin keskeisiä menettelyjä sekä koulutuksen järjestäjän tarjoamia valinnaisia koulutuksen osia.

Osaamisen arviointi

- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa opiskelijalle henkilökohtaisesti valittuihin koulutuksen osien osaamistavoitteisiin.
- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa osaaminen arvioidaan sanallisesti [\(673/2017, 12 §\)](#).
- Arvioinnissa kuvataan, miten opiskelija on saavuttanut osaamistavoitteensa.
- Arviointitietoa voidaan esittää opiskelijalle soveltuvilla ja saavutettavilla tavoilla.
 - ➔ Vrt. nykyisten perusteiden kuvallinen arviointi.

Koulutuksen osat

Koulutuksen osat	Laajuus osaamispisteinä
Jatkosuunnittelutaidot	0-6
Opiskelu ja oppiminen	0-30
Itsenäinen elämä ja osallisuus	0-40
Yhteiskunta ja työelämä	0-30
Muut valinnaiset koulutuksen osat	0-20

Työskentelyn jatkaminen

Työpajat jatkuvat:

- 29.9.2026 Työpaja 11
- 24.11.2026 Työpaja 12

Palautteet perusteluonnoksista osoitteeseen:
ammattillinenkoulutus@oph.fi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

